

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

M. Stoelinqa
Van de Spiegelstraat 36-38
2613 GA DELFT
Nederland

Directie Publieke Gezondheid

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
DCo-189081

Uw brief
06-03-2019

Datum 04-05-2019

Betreft: preventief vrijwillig onderzoek prostaatkanker

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Geachte heer Stoelinqa,

Uw brief aan de minister van VWS over 'tweejaarlijks onderzoek naar prostaatkanker' heb ik in goede orde ontvangen. Namens de staatssecretaris van VWS die verantwoordelijk is voor alle bevolkingsonderzoeken, beantwoord ik uw brief. Uw betrokkenheid bij het onderwerp waardeer ik zeer. U vraagt zich af waarom er geen bevolkingsonderzoek voor prostaatkanker kan worden ingevoerd. U heeft, als gemeenteraadslid in uw gemeente Delft, hiervoor een motie ingediend die ook aangenomen is.

De inhoud van de motie is mij onbekend, maar het is verstandig dat u zich gewend heeft tot het ministerie van VWS. De rijksoverheid besluit over het toestaan van bevolkingsonderzoeken. Voor het aanbieden van bevolkingsonderzoek vanuit de overheid gelden bepaalde criteria. U kunt deze criteria vinden op de site van het RIVM:

<https://www.rivm.nl/bevolkingsonderzoeken-en-screeningen/screening-theorie/criteria-voor-verantwoorde-screening>

Een belangrijk criterium is dat de effectiviteit van een screeningsprogramma wetenschappelijk moet zijn bewezen. Daarnaast moet er een betrouwbare opsporingsmethode bestaan.

Bij de opsporing van prostaatkanker wordt veel gebruik gemaakt van een PSA-test. De Gezondheidsraad heeft hierover een advies uitgebracht:

<https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2017/06/21/maat-houden-met-medisch-handelen>

Ik citeer uit dit advies het volgende:

Vooral bij snel groeiende tumoren zou vroege opsporing veel gezondheidswinst kunnen opleveren. Sinds de jaren negentig wordt hiervoor gebruikgemaakt van de zogenoemde PSA-test, waarbij het 'prostaat specifiek antigeen' (PSA) in het bloed wordt gemeten. PSA is een eiwit dat alleen door de prostaat wordt aangemaakt. Het circuleert in kleine hoeveelheden in het bloed van gezonde mannen. Wanneer een man prostaatanker heeft, is de PSA-waarde in het bloed vaak verhoogd. Een 'normale' waarde van PSA bestaat echter niet; ook bij gezonde mannen kan de PSA-waarde verhoogd zijn. De PSA-test geeft dus geen zekerheid over de aanwezigheid van prostaatanker. De uitslag is veeleer een risico-inschatting. De Nederlandse richtlijnen voor screening op PSA adviseren om deze reden om terughoudend te zijn met het gebruik van de test. Het risico op 'vals alarm' (overdiagnose) en onnodige medische interventies (overbehandeling) is in de gegeven omstandigheden namelijk groot.

Conclusie is dat de PSA-test geen betrouwbare opsporingsmethode is voor prostaatanker. Hiermee wordt niet voldaan aan dit criterium voor verantwoorde screening.

⁸Op de effectiviteit van prostaatankerscreening, een ander belangrijk criterium voor verantwoorde screening, is de Gezondheidsraad ingegaan in het advies over een voorgenomen proefbevolkingsonderzoek in de regio Rotterdam:

<https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2018/11/27/wbo-onderzoek-naar-screening-op-prostaatanker>

In dit advies concludeert de Gezondheidsraad onder andere dat het nut van vroege opsporing van prostaatanker via een PSA-test niet opweegt tegen de risico's:

De commissie stelt vast dat de nut-risicoverhouding van het voorgestelde proefbevolkingsonderzoek ongunstig is. Dit proefbevolkingsonderzoek zal weinig wetenschappelijke inzichten opleveren en zal bij slechts enkele deelnemers gezondheidswinst opleveren. Dit proefbevolkingsonderzoek zal tegelijkertijd bij een grote groep deelnemers leiden tot een psychische belasting, overdiagnose en overbehandeling met daaraan gekoppelde kans op complicaties en bijwerkingen. Het verwachte nut weegt niet op tegen deze risico's.

Alles welbeschouwd zijn we dus op dit moment niet in staat om op verantwoorde wijze te screenen op prostaatanker. Ik kan mij voorstellen dat dit vooral lastig te accepteren is voor mannen (en hun omgeving) bij wie prostaatanker is gevonden. Ik hoop echter dat ik u met deze brief voldoende heb geïnformeerd over de stand van de medische wetenschap en de daaruit voortvloeiende overwegingen om niet over te gaan tot een bevolkingsonderzoek voor prostaatanker.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Directie Publieke Gezondheid

Kenmerk
DCo-189081

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,
namens deze,
de directeur Publieke Gezondheid

mw. drs. O.F. Scheidel